

різних форм та методів регулювання розвитку аграрних відносин. Малопродуктивні та еродовані землі економічно виправдано виводити із сільськогосподарського обігу для консервації під залуження або заліснення на тривалий термін з наступним залученням їх у сільськогосподарське використання. Для поліпшення агроекологічної ситуації необхідно створити оптимальне співвідношення сільськогосподарських угідь в агроландшафті.

Список використаних джерел:

1. Заблоцький Б.В. Аналіз перспектив сільськогосподарського землекористування на силових землях // Наукові записки Тернопільського педагогічного університету. Серія Географія. – 2004. – № 1. – С. 160-164.
2. Загальна характеристика Теребовлянського району [Електронний ресурс] // Теребовлянська районна державна адміністрація. – Режим доступу: <http://www.oda.te.gov.ua/terebovlyanska>
3. Заблоцький Б.В. До питання якісної оцінки земельного фонду Тернопільської області // Наукові записки Тернопільського педагогічного університету. Серія Географія. – 2003. – № 2. – С. 81 - 87.
4. Питуляк М.В. Особливості сільськогосподарського природокористування на Тернопільщині // Наукові записки Тернопільського педагогічного університету. Серія геогр. № 1 (7), 1999. – С. 172-176.
5. Розподіл земель об'єктів за угіддями. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uadocs.exdat.com/docs/index-337672.html?page=3>
6. Сучасний стан земельного фонду України. – [Електронний ресурс] . – Режим доступу: http://pidruchniki.ws/18421120/ekologiya/suchasnyi_stan_zemelnogo_fondu_ukrayini

Якимчук І., магістрантка м Г-11 групи
географічного факультету
Науковий керівник - к.н.н., доц. О.М.Баракута

**ТЕХНОЛОГІЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ГЕОГРАФІЇ У
ВИЩІЙ ШКОЛІ**

Постановка проблеми. Стрімкий розвиток і поширення нової інформації сприяє модернізації сучасної системи освіти засобом впровадження у навчальний процес технології дистанційного навчання.

На даний час вона є перспективною формою, оскільки дає нові можливості для пошуку і реалізації особистості у майбутньому.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сутність, структуру та методику застосування дистанційного навчання в освітньому процесі розкрито в наукових працях таких вчених, як: Л. Бурковська ,С. Вітвицька, Р. Гуревич, А. Петров, О. Тишченко В. Кухаренко, В. Бідаюк, Є. Долинський, Т. Коваль, В.Кухаренко, О. Мацюк, Т. Пасічник, О. Рибалко, К. Скиба, М. Танась, Л. Філіпова, Р. Шаран, Г. Яценко та інші.

Мета статті полягає у з'ясуванні суттєвих ознак дистанційного навчання, його видів, обґрунтуванні необхідності та доцільності використання даної технології під час вивчення географічних дисциплін у закладах вищої освіти.

Виклад основного матеріалу. Дистанційна освіта набула широкого поширення в останні роки в Україні. Із кожним роком популярність її стрімко зростає.

У нашій країні дистанційна освіта з'явилась не так давно. В 2004 році Міністерством освіти і науки України був затверджений програмний документ дистанційної освіти в Україні – «Положення про дистанційне навчання» і вона постійно вдосконалюється [6].

Перший досвід використання дистанційної освіти з'явився саме у Великобританії. Засобом початкового етапу розвитку дистанційної освіти був друкований або написаний від руки матеріал. Поява друкарства зробила можливим випуск недорогих підручників, а поява у 1840 р. марки підштовхнула І. Пітмана, винахідника одного з методів стенографії, поширити його метод дистанційно. У 1840 р. І. Пітман у Лондоні створив курси кореспондентського навчання для того, щоб, за допомогою листування, навчити методу стенографії. Отже, це було першою спробою запровадити дистанційне навчання. Для організованого навчання у 1843 р. було створено безкоштовне товариство кореспондентського навчання стенографії, де могли навчатися всі бажаючі [3, с. 15].

У Великобританії також був відкритий перший у світі університет дистанційної освіти у 1969 р. - Відкритий Університет Великобританії, він був названий так, щоб показати його доступність за рахунок невисокої ціни і відсутності необхідності часто відвідувати аудиторні заняття.

Дистанційне навчання - це спосіб отримання освіти із використанням комп’ютерних та сучасних інформаційних технологій, що надає студентам змогу навчатися на відстані, без відризу від роботи та виїзду за кордон. На відміну від заочного навчання, з яким часто порівнюють дистанційну форму, остання передбачає не лише постійну самоосвіту, а й постійний контакт як із викладачами, так і з іншими студентами, в той час як заочна форма освіти передбачає спілкування з викладачем лише декілька разів на рік [7].

В.Ю.Биков та В.М.Кухаренко [2] вважають, що «дистанційне навчання» - це форма організації навчального процесу, за якої її активні учасники (об’єкт і суб’єкт навчання) досягають навчальних цілей, здійснюючи навчальну взаємодію принципово й переважно екстериторіально (тобто на відстані).

I.M. Ахмад виокремлює характерні особливості дистанційного навчання, серед яких:

- 1) інтерактивні можливості, які дозволяють налагодити і навіть

стимулювати зворотний зв'язок, забезпечити діалог і постійну підтримку;

2) гнучкість навчання, при якому студенти мають можливість не відвідувати навчальних занять, а навчаються у зручний для себе час та у зручному місці;

3) модульний принцип, що дозволяє з набору незалежних курсів-модулів сформувати навчальну програму, яка відповідає потребам студентів;

4) індивідуалізація навчання, яка полягає в тому, що можна самостійно вибирати послідовність вивчення предметів на основі індивідуального графіку;

5) економічність дистанційного навчання, що проявляється у ефективному використанні навчальних площ та технічних засобів, концентрованому й уніфікованому представленні інформації, використанні і розвитку комп'ютерного моделювання, що призводить до зниження витрат на підготовку фахівців; а також відсутність проблеми придбання навчальних матеріалів та підручників;

6) інформаційна забезпеченість, яка характеризується тим, що студенти отримують доступ до комплекту необхідних навчальних матеріалів у сучасному електронному вигляді безпосередньо з серверу вищого навчального закладу, де вони навчаються, інших ЗВО та Інтернет-ресурсів.

7) сучасні комп'ютерні телекомунікації, які здатні забезпечити передачу знань і доступ до різноманітної навчальної інформації на рівні, а іноді й набагато ефективніше, ніж традиційні засоби навчання [1].

Дистанційної освіти розвивається за наявності таких складових частин: нормативно-правової бази; контингенту студентів; кваліфікованих викладачів; навчальних матеріалів; освітніх закладів, які організовують дистанційне навчання (ДН); відповідної матеріально-технічної бази в студента, викладача і навчального закладу; високошвидкісних ліній зв'язку; фінансово-економічної бази ДН; маркетингових досліджень дистанційного навчання; теоретичних розробок із цієї тематики; популяризації ДН за допомогою друкованих видань (збірників наукових праць, монографій, посібників, журналів, матеріалів конференцій), засобів масової інформації (газети, радіо, телебачення) [4] та ін.

Серед видів дистанційного навчання доцільно виокремити:

- чат-заняття, які проводяться синхронно, коли всі учасники мають одночасний доступ до чату;

- веб-заняття, або дистанційні лекції, конференції, семінари, ділові ігри, лабораторні роботи, практикуми та інші форми навчальних занять, що проводяться за допомогою засобів телекомунікацій та інших можливостей інтернету;

- телеконференції, що проводяться, на основі списків розсылки з

використанням електронної пошти та ін. [5].

У процесі дистанційного навчання використовують різноманітні інструменти спілкування: електронна пошта, форум, чат, відеоконференція, блог, технології Wi-Fi.

Засоби дистанційного навчання: електронні мережеві підручники, інформаційні ресурси, навчальні й контрольні завдання, електронні практикуми, дослідницькі проектні роботи, дистанційні олімпіади і конкурси, конференції.

Використовуються такі платформи ДН: Прометей, Adobe Connect, E-front, Moodle та інші.

Елементи дистанційного навчання все більше застосовуються в навчальних курсах різних дисциплін. Зокрема, під час вивчення географічних дисциплін можна використати різноманітні види дистанційних технологій, форми навчання, інструменти спілкування, засоби та платформи для дистанційного навчання, які допомагають і розвивають пам'ять, мислення, самостійність, творчий потенціал студентів та зацікавленість у вивчені дисциплін.

Наприклад, під час вивчення географічних дисциплін дистанційно, інформація може бути викладена у вигляді тексту, відеоматеріалів (під час відео-лекції), тестів, комп'ютерних тренінгів з використанням навчальних програм тощо.

Наочним прикладом дистанційного навчання у нашому вузі є система Moodle.

Висновки. Отже, дистанційна освіта є перспективною технологією, яка має свій досвід становлення та глибокий розвиток у різних країнах світу та України. Вона ввібрала у себе різноманітні суттєві ознаки, види, форми, сучасні інструменти спілкування, засоби, платформи, які є необхідними та доцільними у використання під час вивчення географічних дисциплін у закладах вищої освіти.

Список використаних джерел:

1. Ахмад I. M. Навчання в дистанційній і змішаній формі студентів ВНЗ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://interconf.fl.kpi.ua/node/1067>
2. Биков В. Ю., Кухаренко В. М., Сиротенко Н. Г., Рибалко О. В., Богачков Ю. М. Технология разработки дистанционного курса. Навчальний посібник. /За ред. В. Ю. Бикова та В. М. Кухаренка. – К.: Міленіум, 2008. – 324 с.
3. Спицын В. А. Дистанционное обучение в средних специальных учебных заведениях как фактор обеспечения качества подготовки специалистов: дис. канд. пед. наук: 13.00.08 / Спицын В. А. – Волгоград, 2006. – 193 с.
4. Шуневич Б. Теоретичні основи дистанційного навчання: Навч. посібник, 2-е вид., доповнене / Б.Шуневич. – Львів: Вид-во ЛДУ БЖД, 2009. – 200 с.
5. Відділ дослідження і проектування навчального середовища ПТЗН АПН України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ime.eduua.net/nauk.html>.

6. Положення про дистанційне навчання [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/20464-04> - Про затвердження Положення про дистанційне навчання МОН України; Наказ, Положення від 21.01.2004 № 40.

7. Що таке дистанційна освіта: як вона працює? [Електронний ресурс] // Режим доступу : <http://www.vsemisto.info/osvita/2355-sho-take-vysha-osvita-jak-vona-prazjuje>.

Данів Г.В, студентка Г-41 групи
географічного факультету
Пущкар О.І. к.г.н., викладач кафедри
географії та методики її навчання

ТЕРИТОРІАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ВВП КРАЇН СВІТУ

Мета статті: дослідити сучасні тенденції формування та розвитку ВВП країн світу.

На протязі усієї своєї історії людське суспільство постійно змінювалося. Змінювалися погляди, політичні, економічні та соціальні системи. В таких умовах виникла необхідність у формуванні системи показників, які б давали уявлення про стан таких систем та їх тенденцій, що у свою чергу давало б можливість формувати кроки для їх регуляції. Одним із найпоширеніших показників, які дають уявлення про розвиток суспільних систем (таких як держави, їх союзи тощо) є валовий внутрішній продукт. Даний показник має глобальний характер, оскільки його оцінка здійснюється усіма країнами світу, хоча й існують регіональні особливості його розрахунку.

В межах економічної теорії під ВВП розуміють сукупну ринкову вартість кінцевої продукції та послуг, що вироблені резидентами країни за рік. Однак, для аналізу даного показника використовують два підходи. У випадку першого розглядають обсяг ВВП у поточних (фактичних) цінах – це так званий номінальний ВВП; другого – обсяг ВВП у цінах попереднього року або періоду, який прийнятий за базу порівняння – реальний ВВП. Окрім цього при оцінці реального ВВП враховується поправка на інфляцію.

На зміни обсягу ВВП має вплив ряд факторів. Їх набір є специфічним для кожного з вище вказаних видів ВВП. Так, на зміну номінального ВВП впливають зміни його фізичного обсягу і ціни на товари та послуги, тоді як на зміну реального – реальне зростання виробництва.

У 2017 році світовий ВВП становив 127,8 трлн. дол., що на 22,77% більше, ніж у 2013 році. В цілому по світі спостерігається тенденція до постійного зростання даного показника (рис. 1).